

INTERNATIONAL JOURNAL OF FIELD EDUCATION

Social Studies Teachers' Opinions Toward TEOG in the Context of Principles of Atatürk and Revolution History Questions

Hilmi Demirkaya¹

Akdeniz University, College of Education

Hamide Karacan²

Akdeniz University, Institute of Educational Science

Abstract

The aim of this study was to determine the social studies teachers' views about TEOG (passing to high school from middle school) exam which it has been implementing since 2013, and principles of Atatürk and revolution history questions in TEOG exam. In this study, qualitative phenomenological design was used. This study was held in 2015-2016 academic year at middle schools in Gölhisar-Burdur. Eight social studies teachers, four of them female and four of them male, from 6 schools were chosen through convenience sampling technique. Whether the social studies teachers keep track of principles of Atatürk and revolution history question in TEOG exam or not, and the teachers' opinions about TEOG exam were investigated through semi-structured interview form which it prepared by researchers. The results of the descriptive analyzes indicated that; TEOG exam was kept track by all the participants of study, most of the teachers lean toward the TEOG exam could be implemented two times in an academic year (one of them first semester and later in second semester), and the vast majority of the participants thought that the TEOG exam could covered the social studies curriculum.

Keywords: Social studies teacher, TEOG exam, principles of Atatürk and revolution history,

---

---

¹ Corresponding author:

Prof. Dr.

hdemirkaya@akdeniz.edu.tr

²

Master student

aynalar_2000@hotmail.com

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Soruları Bağlamında TEOG Sınavına İlişkin Görüşleri

Hilmi Demirkaya¹

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Hamide Karacan²

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Özet

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin 2013 yılında uygulanmaya başlanan Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş (TEOG) sınavı ve sınavdaki İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi sorularına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik (olgubilimsel) desen kullanılmıştır. Araştırma, 2015-2016 Eğitim Öğretim yılı Bahar döneminde Burdur ili Gölhisar ilçesinde yer alan ortaokullar arasından kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle seçilen 6 okulda görev yapan 4'ü kadın, 4'ü erkek olmak üzere 8 sosyal bilgiler öğretmeni üzerinde yürütülmüştür. Temel Öğretimden Orta Öğretime Geçiş Sınavı ile İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi soruları hakkında araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG'da sorulan soruları takip edip etmedikleri ve TEOG ile ilgili düşünceleri araştırılmıştır. Betimsel analizin sonucunda Temel Öğretimden Orta Öğretime Geçiş sınavının öğretmenlerin hepsi tarafından her yıl izlendiği; öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sınavın bir eğitim öğretim yılında birinci dönemde bir, ikinci dönemde bir olmak üzere iki defa yapılmasına olumlu baktıkları; yine büyük çoğunluğunun ders öğretim programının sınavı kapsar nitelikte olduğunu düşündükleri gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sosyal bilgiler öğretmeni, TEOG sınavı, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi,

---

---

¹ Sorumlu yazar:
Prof. Dr.
hdemirkaya@akdeniz.edu.tr

²
Yüksek lisans öğrencisi
aynalar_2000@hotmail.com

Giriş

Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişiklikler meydana getirme süreci olarak tanımlanan eğitimin en önemli unsurlarından birisi de ölçme ve değerlendirmedir (Demirel, 2006). Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri eğitimin, amaç ya da hedeflerine ulaşip ulaşmadığını belirlemenin yanında bunların geliştirilmesine de katkı sağlayan önemli hususlardan biridir. Verilen eğitimden sonra dönüt alma sürecinin iki ayağından biri olan “ölçme”yi Tekin (1994:31) “belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin gözlenip gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifadesi”, Özçelik (1997:13) ise “varlık veya olayların belli bir nitel veya nicel özelliğe sahip oluş derecelerini belirleme işlemi” olarak tanımlamaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşım temelinde hazırlanan Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi öğretim programı 2006 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır (Sönmez ve Yıldırım, 2015). Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programına (2006) göre “Eğitim ve öğretim etkinliklerinin en önemli öğelerinden birisi de değerlendirmedir. Değerlendirme, eğitim sisteminin belirlenen hedeflere ulaşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Değerlendirmenin temel amacı sistemin doğru işleyip işlemediğini ortaya koymak ve buna dayanarak sistemdeki eksikliklerin tamamlanmasını ve yanlışlıkların düzeltilmesini; kısaca sistemin onarılmasını sağlamaktır.” değerlendirme bu bakımdan sistem için vazgeçilmez bir konumdur. Eğitim sisteminde eğitim sırasında oluşan aksaklıkların bilinmesi ve onarılması değerlendirme olmadan gerçekleşemez.

Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 1997 yılına kadar ortaokullara geçiş merkezi seçme ve yerleştirme sınavı sonuçlarına göre yapılmıştır. Bu yıldan sonra ortaöğretime geçiş, Ortaöğretim Kurumları Sınavı (OKS) adı ile 8. sınıf öğrencilerinin katıldığı liselere giriş sınavı sonuçlarına göre gerçekleştirilmiştir. Fakat sınavın amaca tam olarak hizmet edemediği düşünüldüğü için, 2008 de OKS kaldırılarak yerine SBS (Seviye Belirleme Sınavı) adıyla 6, 7 ve 8. sınıfın sonunda sınavlar yapılmaya başlanmıştır. Tanıma ve yerleştirmeye yönelik bir sınav olan SBS, 2010 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 8. sınıf sonunda tek bir sınav uygulanması kararı alınarak, kademeli olarak yürürlükten kaldırılmıştır (Yakar, 2011).

Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sınavı 2013-2014 öğretim yılından itibaren ortaöğretime geçiş için uygulanmaya başlanmıştır. TEOG uygulaması ile öğrencinin

başarısı geniş bir süreç içerisinde göstermiş olduğu performansa göre ölçülmektedir. Ortaöğretime yerleştirme puanı, TEOG sınavı puan ortalamasının %70'i ve diploma puanının %30'u alınarak hesaplanmaktadır (MEB, 2013). TEOG sınavı yoluyla Türkiye çapındaki tüm sekizinci sınıf öğrencilerine I. Dönem Kasım ayının son haftasında, II. Dönem Nisan ayının son haftasında Türkçe, Yabancı dil, Matematik, Fen ve Teknoloji, Din Kültür ve Ahlak Bilgisi ve T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinden sorular sorulmaktadır.

MEB'e (2013) göre TEOG sınavı ile ulaşılmak istenen amaçlar şöyledir:

- a) Öğretmenlerin ve okulun rolünü eğitim süreci içerisinde daha belirgin hale getirmek,
- b) Öğrenci, öğretmen ve okul arasındaki bağı kuvvetlendirmek,
- c) Tüm yurttta eş zamanlı olarak müfredatın uygulanmasını sağlamak,
- d) Yaşanan sınav kaygısını sürece yayarak en aza indirmek,
- e) Öğretmenlerin mesleki performanslarını arttırmak,
- f) Okul dışı eğitim kurumlarına yönelik ihtiyacı azaltmak,
- g) Sürece yayılarak değerlendirmelerin objektif bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak,
- h) Başarıyı değerlendirmek,
- i) Sınavlarda telafi imkânı sağlamak,
- j) Öğrencinin ders dışı kültürel, sanatsal, sosyal ve sportif etkinliklerini değerlendirmektir.

Temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sınavına yönelik, öğrenci, veli, öğretmen vb. görüşlerini ele alan pekçok bilimsel çalışma yapılmıştır (Şad ve Şahiner, 2016; Sönmez ve Yıldırım, 2015; Şahin, Uz Baş, Şahin Fırat ve Sucuoğlu, 2012; Tangülü, Tosun ve Kocabıyık; Çelik ve Katılmış, 2010; Palandökenliler, 2008; Ulu Kalın, 2007).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan öğretim programlarının sonrasında değişen sınav sistemi ile İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi soruları konusunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin TEOG sınavını takip etme durumları, ayrıca sınavın yapılması, sınavın öğretim programını kapsamaması, sınavda görsellerden yararlanılması, sınavdaki soruların uzunlukları, soruların neyi daha çok ölçtükleri ve soruların yönlerine ilişkin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Nitel araştırmalar incelenen olguda davranışın nasıl ve neden ortaya çıktığını gösteren süreç ve sonuca yönelik derinlemesine ve açıklayıcı bilgi sunar (Creswell, 2011). Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden olgu-bilimsel (fenomenolojik) desene göre tasarlanmıştır. Varlığından haberdar olunan, fakat derinlemesine bir bilgi birikimine sahip olunmayan durumlarda, belirlenen olgular üzerinden ayrıntılı betimlemelere ulaşabilmeyi sağlayan olgu-bilimsel desende, çalışılan olgunun özüne inilebilmesi için farklı bireylerin deneyimlerinin ayrıntılı olarak incelenmesi gerekmektedir (Patton, 2002). Bununla beraber olgu-bilimsel araştırmalarda veri kaynaklarının, araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışa vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler veya gruplardan seçilmesi gerekmektedir (Yıldırım ve şimşek, 2013). Bu çalışmada incelenen fenomen, TEOG sınavında sorulan İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük sorularının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Seçilen bireyler ise, doğrudan bu yaşantıya sahip olan ve bu dersi veren sosyal bilgiler öğretmenleridir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 öğretim yılı Bahar döneminde Burdur ili Gölhisar ilçesindeki ortaokullarda (6 ortaokul) görev yapan 8 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 4'ü kadın, 4'ü erkektir. Araştırmada nitel araştırmada yaygın olarak kullanılan, araştırmaya hız ve pratiklik kazandırma amacıyla, araştırmacının yakınında olan ve erişilmesi kolay bir durumun seçilmesinden dolayı kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır (Yıldırım ve şimşek, 2013).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan ve ölçme aracının iç geçerliğini sağlamak için uzman görüşü alınan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve katılımcılara 8 açık uçlu soru sorulmuştur. Açık uçlu sorularla araştırmada soruların daha ayrıntılı hale getirilmesi, görüşme sürecine daha fazla esneklik kazandırılması, görüşülenlere daha fazla konuşma fırsatı verilmesi ve daha ayrıntılı bilgiler alınması sağlanmak istenmiştir. Katılımcılara ayrıca ses kayıt cihazının da kullanılacağı ve bu kayıtların araştırmacı dışında kimse tarafından dinlenilmeyeceği ifade edilmiştir. Görüşme sırasında kaydedilen cevaplar betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiş ve değerlendirilmiştir. Her soruya katılımcıların verdiği cevapların listesi çıkarılmıştır.

Bulgular

Araştırmada katılımcılara sorulan her soruya verilen cevabın incelenip değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir:

1. Öğretmenlerin TEOG Sınavını Takip Etme Konusundaki Görüşleri

Öğretmenlerin “TEOG’ da çıkan soruları takip edebiliyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bilgiler şöyledir:

Görüşme yapılan öğretmenlerin hepsi TEOG’da çıkan soruları her yıl düzenli olarak takip ettiklerini, ayrıca bundan öncede yapılan tüm sınavlarla ilgili kendilerine çıkmış sorulardan bir arşiv oluşturduklarını da belirtmişlerdir.

Sorularla ilgili öğrencilerden görüşlerinin alındığı, soruların zorluk derecelerinin tartışıldığı, sınava hazırlık için sınıfta testlerle bolca ek çalışmalar yapıldığı da ifade edilmiştir. Ayrıca özellikle son on yılda Milli Eğitim Bakanlığının İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri vasıtasıyla sınavlardaki başarı düzeylerinin daha iyi hale gelmesi için yaptığı çalışmaları ciddiyle takip etmesinden dolayı da TEOG sınavının takip edildiği ifade edilmiştir.

2. Öğretmenlerin TEOG Sınavının Yapılmasına İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere sorulan “TEOG’un yapılmasını uygun buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin bilgiler şöyledir:

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu TEOG sınavını uygun bulduğunu ifade etse de yine de bir takım karşılaştırmalarda da bulunmuşlardır. Öğretmenlerden birisi kısa süreli sınavlarla öğrenci başarısının tespit edilmesini uygun bulmasa da önceki sınavlar LGS, OKS ve SBS’ye göre TEOG sınavının uygulanışını daha anlamlı bulduğunu belirterek, Birinci ve İkinci dönem olmak üzere yılda iki defa yapılmasının öğrenciler açısından iyi sonuçlar verdiğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerden bir diğeri de öğrenciler için bir üst öğrenim kurumuna girebilmek için yapılan sınavların tercih edilen bir durum olmadığını vurgulamakla birlikte, TEOG sınavının iki aşamalı olmasının konuların pekiştirilmesi açısından iyi bir durum olduğunu ifade etmiştir.

Bir diğerk öğretmen TEOG sınavını uygun bulduğunu ifade etmekle birlikte aslında daha önceki yıllarda uygulanan SBS'yi daha uygun bulduğunu ifade etmiştir. Bu durumun nedeni olarak da SBS'de öğrencilerin kademeli olarak tüm ortaokul hayatında sınava girdiğini öğrencinin sene sonunda sınava gireceğini bildiği için daha ciddi çalıştığını ama şu an mevcut sınav sadece 8 sınıf öğrencilerine uygulandığı için uygun bulmadığını ifade etmiştir.

Öğretmenlerden bir diğeri kesinlikle TEOG gibi bir sınavın yapılmasını uygun bulmadığını ve yapılmasının gerekmediğini, illa bir sınav yapılması gerekiyorsa bunun sadece Parasız Yatılı ve Bursluluk sınavı olması gerektiğini, devlet okullarına giriş için ayrıca bir sınav yapılmasını uygun bulmadığını belirtmiştir. Genel olarak liseye girişte sınavdan ziyade öncesinde alanlaşmaya gidilerek liselere bu şekilde yönlendirme olabileceğini ifade etmiştir.

Bir diğerk öğretmen şu anki mevcut sınav sistemini uygun bulsa da bir önceki sınav olan SBS'nin uygulanış şeklinden dolayı daha iyi olduğunu ifade etmiştir. Bir eğitim öğretim yılında sene sonunda bir defa yapılan sınavda stres ve heyecan oranının daha az olduğunu bu durumun öğrencilerin psikolojisi açısından önem arz ettiğini ifade etmiştir.

3. Öğretmenlerin Ders Öğretim Programının TEOG'u Kapsamasına İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere sorulan "Okuttuğunuz ders öğretim programı TEOG'u kapsar nitelikte midir?" sorusuna verilen cevaplara ilişkin bilgiler şöyledir:

Görüşülen Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden altısı ders öğretim programının TEOG ile örtüştüğünü ifade etmiştir. İki öğretmenden birisi kısmen, ufak tefek eksiklikler olmakla birlikte öğretim programını kapsar nitelikte olduğunu belirtmiştir. Diğerk bir öğretmen ise TEOG'da sadece 8 sınıfta görülen T. C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine ait soruların çıktığını, soruların belli başlı konulardan geldiğini, sınavda 5, 6 ve 7. sınıf konularından soru çıkmadığı için bu sınıflarda öğrencilerin sosyal bilgiler dersine verdikleri önemin az olduğunu, sınav nasıl olsa 8 sınıfta o zaman bu dersle ilgilenirim o da TEOG için yeterli olur görüşünde olduklarını, bu durumun ise öğrencilere sosyal bilgiler dersini sevdirmek ve soyut kavramları öğretmek açısından zorlanmalara neden olduğunu ifade etmiştir.

4. Öğretmenlerin TEOG'da Görsellerden Yararlanma Durumuna İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere sorulan "TEOG'da görsellerden yararlanmayı nasıl buluyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplara ilişkin bilgiler şöyledir:

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu görsel anlatımın TEOG’da yer almasının iyi olduğunu dile getirmiş, bunun desteklenmesi gereken bir durum olduğunu söylemiştir. Görsellerden faydalanmayla öğrencilerin anlamasının ve kavramasının kolaylaşacağını, konuların anlatımı sırasında bilgilerin canlandırma yoluyla pekiştirileceği, görseller vasıtasıyla soruların sıkıcılıktan kurtarılabilceği, sadece yazılı soruların artık klişe olmasından dolayı sorularda görsellerden faydalanılmasının önemli olduğu belirtilmiştir.

Öğretmenlerden sadece birisi derslerinde çok fazla görsel kullanmamasına rağmen öğrencilerinin mevcut başarı durumlarından dolayı TEOG’da görsellerden faydalanmanın çok da önemli olmadığını ifade etmiştir.

5. Öğretmenlerin TEOG’da İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Sorularının Uzunluklarına ve Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere sorulan “TEOG’da İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük sorularının uzunlukları nasıldır? Öğrenci seviyesine uygunluğu hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin bilgiler şöyledir:

Öğretmenlerin hepsi soruların uzunluklarının normal olduğunu ifade etmiştir. Öğrenciler yaş itibari ile 13-15 aralığında oldukları için soruların seviyelerine uygun sorulduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca soru uzunluklarının seçiciliği artırdığını, Türkçe dersinde paragraf sorularını yapabilen öğrencilerin İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin paragraf şeklinde sorulan sorularını da rahatlıkla yapabildiklerini ifade etmişlerdir. Buna ilaveten, çocuklarda bu anlamda kitap okuma ve yorumlama çalışmalarının arttırılmasını, düzenli bir şekilde yapılmasının İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ve sorular açısından faydalı olacağını kanaatinde olduklarını ifade etmişlerdir.

6. Öğretmenlerin Bir Paragraftan Birden Fazla Soru Sorulma Tarzına İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere sorulan “Bir paragraftan birden fazla soru sorma tarzına TEOG’da yer verilmeli midir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin bilgiler şöyledir:

Bir paragraftan birden fazla soru sorulma tarzına altı öğretmen TEOG’da yer verilmemesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu öğretmenler bu durumun karışıklığa yol açabileceğini, okullarda yapılan deneme sınavlarında bu tip sorular sorulduğunda hata yapma olasılığının arttığını gözlemlediklerini, soruların dikkat dağınıklığına yol açabileceğini, derslerinin bu tip sorular

için çok da uygun olmadığını, sorular düzgün hazırlanmazsa soruların çeldiriciliği azalacağından sorudaki ipuçlarından faydalanılarak soruların cevaplanabileceğinden bunun ise bilen ile bilmeyen öğrenciyi tam olarak ayırmayacağından, illa bu tip soru sorulacaksa da öğrencilerin seviyeleri dikkate alınarak soruların hazırlanması gerektiğini vurgulamışlardır.

Öğretmenlerden birisi bu konu hakkında net bir bilgisi ya da fikrinin bulunmadığını, belki de bir paragraftan birden fazla soru sorulmasının öğrencilerin işlerini kolaylaştıracağını düşündüğü için faydalı olabileceğini belirtmiştir. Bir diğer öğretmen ise derslerinin anlama ve yorumlamaya dayalı bir ders olduğu için TEOG’da bu tip soru tarzına yer verilebileceğini hatta mümkün olsa klasik soruların bile sorulmasından yana olduğunu ama bu durumun soruların hazırlanması ve cevaplanması açısından bir takım sorunlara yol açabileceğinden uygulamasının pek de mümkün olamayacağından bahsetmiştir.

7. Öğretmenlerin TEOG’da İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Sorularının Tarzına İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere sorulan “TEOG’da inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi soruları bilgiyi mi yoksa yorumu mu daha çok ölçmektedir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin bilgiler şöyledir:

Öğretmenlerden dördü soruların daha çok yorum ağırlıklı olduğunu, iki öğretmen soruların yarı yarıya bilgi ve yorum soruları içerdiğini, diğerleri ise bilgi ağırlıklı sorular sorulduğunu ifade etmiştir. Öğretmenler bazı öğrencilerin ezberleme yoluyla bilgileri öğrendiklerini, ayrıca kitap okuma alışkanlıkları da olmadığı için yorum sorularını yapamadıklarını, kimi öğrencilerin ise bilgiye daha fazla ağırlık verdiklerinden başarısız olduklarını, sadece yorum sorusu sorulursa da öğrencilerin bilgiyi yoruma transfer edemedikleri için cevaplayamadıkları, yorum ağırlıklı soru sorulunca da bazı öğrencilerin soruları tesadüfen doğru yaptıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bilgiye dayalı soru sorulacaksa soruların ayırt edici olması gerektiği ve sınavda bilgiye dayalı yorum sorularının daha iyi olacağı ifade edilmiştir.

8. Öğretmenlerin Genel Olarak TEOG’da Sorulan İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Sorularının Özelliklerine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere sorulan “Genel olarak İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük sorularının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin bilgiler şöyledir:

Öğretmenler öğretim programının tamamından soru sorulmaya çalışıldığını, soruların kapsam geçerliliğinin bulunduğunu, her üniteden soru sorulmaya çalışıldığını, öğrencilerin sınavın varlığından haberdar oldukları için dersi ciddiye aldıklarını, sorular sayesinde öğrencilerin Türk milletinin atasını tanması ve sevmesi için faydalı olduğu düşünülmekte, sınavda karışık ya da karmaşık sorular bulunmadığı, seçiciliği arttırmaya yönelik soru köklerinin soruya daha fazla dikkat edilmesini sağladığı gibi kendilerince olumlu buldukları özellikleri belirtmişlerdir.

Yine öğretmenler T. C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitaplarında konu yoğunluğu her sene biraz daha azaldığı için bu durumun soruları da olumsuz etkilediği, soruların daha çok yorum ağırlıklı sorulmasının bilenle bilmeyen öğrenciyi çok fazla ayırmadığını, öğrencilerin soruları tesadüfen yapma olasılıklarının olduğu, yanlış olan soruların sıkıntı yarattığı, yanlış sorulardan dolayı öğrencilerin ve velilerin mağdur olduklarından, soruların daha dikkatli hazırlanması gerektiğinden, sorular komisyonlarca daha dikkatli hazırlanması ve denetlenmesi gerektiği şeklinde ifadelerde bulunmuşlardır.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma bulguları göstermektedir ki, sosyal bilgiler öğretmenleri yeni ortaöğretime geçiş sistemi ve bunun önemli bir parçası olan Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş (TEOG) sınavına ilişkin birtakım olumlu ve olumsuz görüşlere sahiptirler.

Ders kitabının yetersiz olmasından dolayı sıkıntılarının var olduğu bu durumun yardımcı kaynaklarla giderilmeye çalışıldığı, bu yardımcı kaynaklardan da ders kitabı seçilebileceği ya da öyle düşünülerek yeni kitaplar bastırılabilceği, ders kitabı değişikliğine gidilirse öğrencilerin derse katılımlarının daha fazla olacağı belirlenmiştir. Ortaya çıkan bu sonuç Tangülü, Tosun ve Kocabıyık'ın (2014) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük kitabında ders içeriğinin öğrencileri ezbere yönelttiği ve öğretim ortamında öğrencileri pasifize ettiğini iddia ettikleri çalışmanın sonuçları ile tutarlılık göstermektedir.

Sınavın iki döneme yayılmasını olumlu karşıladıklarını, sınav iki aşamalı olacaksa ikinci aşamada (Nisan ayı TEOG sınavları) ilk aşamada sorulan ünitelerin sorularına yer verilmemesini istedikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerle mutlaka sınav ve bir üst öğretim kurumları hakkında rehberlik çalışmaları yapılması, test çözme alışkanlığının kazandırılması gerektiği ve özellikle görsellerden faydalanarak ders anlatımı yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Şad ve Şahiner (2016) nicel ve nitel karakterli çalışmalarında değerlendirmenin

iki döneme yayılması, mazaret sınavı yapılması ve puanlamada yanlışın doğruyu götürmemesi gibi özellikleri TEOG'un güçlü yönleri olarak belirtmişlerdir.

Önceki sistem olan SBS'de aşamalı olarak puanlama sisteminin varlığından dolayı öğrencilerin kolaylıkla hedefe odaklandıkları, bir önceki sınav sonucunu tolere etmek için uğraş verdiklerini ancak şu an uygulanmakta olan sınav sisteminde çocukların 5, 6 ve 7. sınıfta sınav olmadığını bildikleri için çok da bilinçli olmadıkları ve bu sınıflardaki dersleri çok da önemsemedikleri, sadece 8. sınıfta sınav olduğu için bu alt sınıfları boş geçirenlerin 8 sınıfta bu durumdan dolayı olumsuz etkilendiklerini iddia etmişlerdir.

Derslerin saat dağılımı ile puanlama arasında adil bir dağılım olmadığı, mesela İngilizce dersinin haftalık ders saati 4 olmasına rağmen TEOG'daki İngilizce sorularının 1 puan olması ama İnkılap tarihi derslerinin haftalık 2 saat olmasına rağmen soruların 3 puan olması bu duruma örnektir. Sözel bir ders olan İnkılap Tarihinin iki ders saatlik zamanında öğrencileri derse motive etme, bilgi verme, soru çözme, tekrar gibi birçok etkinliğin yapılmaya çalışılmasından dolayı yeterli olamadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

TEOG'da sadece İnkılap Tarihi sorularının sorulması 5, 6 ve 7. sınıftan soru sorulmaması ayrıca olumsuz bir özellik olarak görülmektedir. Ders saatinin yeterli olmadığı ve derslerin mutlaka 8. sınıflar için kurslarla takviye edilmesi gerektiği, bu takviye kurslarının da ya hafta içi derslerden sonra ya da hafta sonu yapılmasından öğrencilerin sosyal ve kültürel faaliyetlere tam olarak katılmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, Sosyal Bilgiler ve T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders saatlerinin yetersiz olduğunu öne süren pekçok araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir (Sönmez ve Yıldırım, 2015; Tangülü, Tosun ve Kocabıyık; Çelik ve Katılmış, 2010; Palandökenliler, 2008; Ulu Kalın, 2007).

Daha önceki sınav olan SBS'ye öğretmenler daha ılımlı bakmaktadır, bu durumun nedeni olarak da öğretmenler sınavın daha önceki sınav sisteminde olduğu gibi sene sonunda bir defa yapılmasının öğrencilerde daha az stres ve heyecana neden olduğunu, ayrıca öğrencilerin diğer her türlü etkinlik için kendilerine de vakit ayırabildiğini. TEOG'daki notlarla öğretmenlerin verdiği notların arasında kimi zaman farkların fazla olduğu, aradaki not dağılımının dengesiz olmasının öğretmenlerin rahatsız olduğu da ifade edilmiştir. Şahin, Uz Baş, Şahin Fırat ve Sucuoğlu (2012) TEOG öncesi OKS ve SBS sınavlarının öğrencileri daha sıkı ders çalışmaya zorlamasına karşın stres ve kaygı düzeylerini de yükselttiğini iddia etmişlerdir.

Kaynakça

- Creswell, J. W. (2011). *Educational research: planning, conducting and evaluating qualitative and quantitative research. 4th edition*. New Jersey: Pearson Education.
- Çelik, H. ve Katılmış, A. (2010). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerindeki öğrenci başarısını etkileyen unsurlara ilişkin görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 128-153.
- Demirel, Ö. (2006). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş, Nitel Nicel ve Eleştirel Kuram ve Metodolojileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erol, H. (2015). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularının öğrenci çalışma kitabıyla ilişkisi açısından bir inceleme. *Turkish Studies*, 10/11, 607-628.
- MEB. (2006). *Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 8. Sınıf Programı*. Ankara: T. C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB. (2013). *Teog, Sıkça Sorulan Sorular*,
<http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyuruayrinti.asp?ID=10519> adresinden alınmıştır.
- Özçelik, D. A. (1997). *Test Hazırlama Kılavuzu (Genişletilmiş 3. Baskı)*. Ankara: ÖSYM Eğitim Yayınları 8.
- Palandökenliler, İ. (2008). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Çalışma Kitaplarında Yer Alan Etkinliklerin Yaratıcı Düşünme Becerisi Açısından Değerlendirilmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods (3rd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Sönmez, Ö. F. ve Yıldırım, F. (2015). 8. Sınıf T. C. İnkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi öğrenci çalışma kitabı hakkında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi*, 2(1), 17-36.

Şad, S. N. ve Şahiner, Y. K. (2016). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) Sistemine İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri. *İlköğretim Online*, 15(1), 53-76.

Şahin, S; Uz Baş, A; Şahin Fırat, N. ve Sucuoğlu, H. (2012). İlköğretim Okulu Öğrenci ile Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemine İlişkin Görüşleri. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 847-878.

Tangülü, Z; Tosun, A. ve Kocabıyık, B. (2014). Ortaokul 8. Sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretiminde karşılaşılan sorunların sosyal bilgiler öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 233-245.

Tekin, Y. (1994). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.

Ulu Kalın, Ö. (2007). Sosyal bilgiler öğretim programı ve 4. sınıf Sosyal bilgiler ders kitabının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Yakar, L. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin SBS Puanları ve Akademik Başarı Puanları Değişimlerinin İzlenmesi ve SBS Puanlarının Kestirilmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık